

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γ' ΤΑΞΗ ΕΠΑΛ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΠΟ ΤΟΝ 20^ο ΣΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο.

«Φτάσαμε σχεδόν στα όρια του σύμπαντος»

Από τη διαδικτυακή έκδοση της Καθημερινής www.kathimerini.gr, της Δ. Τριανταφύλλου: Συνέντευξη του επίτιμου διευθυντή του Ευγενιδείου Πλανηταρίου, Διονύση Σιμόπουλου, για το τηλεσκόπιο James Webb και στη συμβολή του στη μελέτη του σύμπαντος εφεξής.

«Και που να δείτε και τις υπόλοιπες φωτογραφίες που έρχονται!» μας λέει καταφανώς ενθουσιασμένος ο Διονύσης Σιμόπουλος, εμπειρότατος αστροφυσικός και επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου, για την πρώτη εικόνα που ήρθε στην ανθρωπότητα από το διαστημικό τηλεσκόπιο James Webb, το μεγαλύτερο και ακριβότερο στην ιστορία. Όπως συνεχίζει να μας εξηγεί ο κος Σιμόπουλος: «Θα μας έρθουν σύντομα κι άλλες 5 με 6 φωτογραφίες από το τηλεσκόπιο. Μιλάμε για εικόνες που... θα μας τινάξουν το μυαλό στον αέρα! Αυτό που αντίκρισα είναι ό,τι πιο καταπληκτικό έχω δει στα 50 χρόνια της επαγγελματικής μου ζωής».

Σύμφωνα με τους επιστήμονες, η πρώτη αυτή εικόνα δείχνει το SMACS 0723, όπου μια τεράστια ομάδα σμηνών γαλαξιών λειτουργεί ως μεγεθυντικός φακός για τα αντικείμενα πίσω τους. Ονομάζεται βαρυτικός φακός και είναι αυτός που δημιούργησε την πρώτη βαθιά όψη πεδίου του Webb με απίστευτα παλιούς και μακρινούς γαλαξίες. Οι δε εικόνες που αναμένουμε θα παρουσιάζουν τον σχηματισμό νέων γαλαξιών πριν από 13 περίπου δισεκατομμύρια χρόνια, λίγα εκατομμύρια μόλις χρόνια έπειτα από το Μπιγκ Μπανγκ.

«Η συγκεκριμένη φωτογραφία, όπως και οι υπόλοιπες που μας έρχονται, δεν είναι παρά η επιφάνεια των δυνατοτήτων αυτού του τηλεσκοπίου και του υλικού που θα μας δώσει.» Νωρίτερα,

έργα τέχνης από το διάστημα μας είχε δώσει και το Hubble, αλλά αυτές οι νέες πληροφορίες κάνουν μια τεράστια τομή, ανοίγοντας ένα ολοκαίνουργιο παράθυρο στην πρόσβαση που έχουμε πια στο διάστημα από πλευράς περιεχομένου και εικόνας. Η επιστημονική πληροφόρηση ανεβαίνει πολλά επίπεδα μέσα από αυτό το όργανο το οποίο μας παίρνει από το χέρι και μας πηγαίνει στην γένεση του σύμπαντος. Μιλάμε σχεδόν για 13,8 δισεκατομμύρια χρόνια πριν. Φτάσαμε σχεδόν στα όρια του σύμπαντος».

Και τι σημαίνουν όλα αυτά για το μέλλον της «αποκρυπτογράφησης» του σύμπαντος; Όπως σημειώνει ο κος Σιμόπουλος: «Πολλοί μπορεί να σκέφτονται ότι αυτές οι εικόνες είναι πολύ όμορφες, αλλά άσχετες με τη δική μας ζωή εδώ, όμως δεν είναι καθόλου έτσι. Οι δυνατότητες που ανοίγονται πια για τους ερευνητές είναι πραγματικά απεριόριστες. Οι επιστήμονες θα έχουν από εδώ και πέρα τη δυνατότητα να εξερευνούν το σύμπαν σε όλη του την εξελικτική πορεία.»

Εκτός από την αντίληψη για την ίδια τη κοσμολογική υπόσταση, οι επιστήμονες θα μπορούν να μελετούν πιο βαθιά την γέννηση και την εξέλιξη των άστρων, αλλά και να επιχειρούν να δώσουν απαντήσεις στο τι συμβαίνει, όταν αυτά πεθαίνουν. Θα μας δώσουν περισσότερες απαντήσεις γιατί οι γαλαξίες είναι έτσι και όχι αλλιώς, αλλά και πώς εξελίσσονται. Τα επόμενα χρόνια θα δεχτούμε πραγματικά βροχή επιστημονικών εργασιών, οι οποίες θα απαντούν σε μια πληθώρα κοσμολογικών θεμάτων. Με τη σειρά τους αυτές οι απαντήσεις θα φτάσουν μέχρι και στα πρόθυρα της δικής μας ύπαρξης. Οι απαντήσεις θα αρχίσουν επίσης να γίνονται πιο λεπτομερείς».

A3. (μονάδες 25)

Η επιστήμη φαίνεται να δίνει απαντήσεις σε πληθώρα ερωτημάτων για το σύμπαν και η κατανόηση του διαστήματος μοιάζει πιο κοντά από ποτέ. Εντούτοις, η εξέλιξη αυτή δεν φαίνεται να κάνει τον άνθρωπο πιο ευτυχή και τον κόσμο μας ένα καλύτερο μέρος να ζει κανείς. Με αφετηρία τη διαπίστωση αυτή, συντάσσεις ένα άρθρο 250 λέξεων για την εφημερίδα του σχολείου σου, στο οποίο παρουσιάζεις αναλυτικά τρία (3) άλλα προβλήματα τα οποία θα πρέπει να επιλύσει ο άνθρωπος, αν θέλουμε να μιλάμε για ουσιαστική πρόοδο και ευημερία.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ (1901-1975)

Αφροδίτη

Από τη συλλογή: Ανδρέας Εμπειρικός [1980] 1988. *Γραπτά ή Προσωπική Μυθολογία (1936–1946)*, Αθήνα: Άγρα. [1η έκδ. 1960, Αθήνα: Δίφρος].

Εκείνο το βράδυ, κοιτάζα τα άστρα και τους αστερισμούς. Όμως, στο νου μου, ήτο μέρα. Μέσα στο φως της, με κοιτάζες. Εσύ, αγαπητή, ροδόχρους¹ και απαλά ντυμένη, και κάποτε κάποτε ονειρευόσουν αυξάνοντας μέσα μου την ζωηρή φωτοχυσία.

Κι όμως, έξω ήτανε νύκτα. Αλλά τι νύκτα; Νύκτα γιομάτη θάματα, νύκτα σπαρμένη μάγια.

Εγώ κοιτάζα τα άστρα και τους αστερισμούς, μα έβλεπα Εσένα ταυτοχρόνως. Ιδού ο Τοξότης, έλεγα, ιδού ο Αιγόκερως, ο Σείριος, ο Ωρίων. Αλλά, συγχρόνως, έβλεπα Εσένα.

Αγαπητή, ροδόχρους και απαλά ντυμένη, στεκόσουν μέσα μου, σε άπλετη φωτοχυσία, και πότε έγερνες δεξιά, και πότε αριστερά την κεφαλή σου, με τον Ωρίωνα, ή με τον Σείριο στα μαλλιά σου, με τον Τοξότη στην καρδιά σου.

Εγώ κοιτάζα τα άστρα και τους αστερισμούς. Ιδού ο Τοξότης, έλεγα, ο Αιγόκερως, ο Σείριος, ο Ωρίων, μα έβλεπα Εσένα ταυτοχρόνως.

Τότε συνέβη ένα μεγάλο θαύμα. Έσβησαν όλα τα άστρα μονομιάς, και έμεινες μόνον Εσύ στον ουρανό μαζί μου, μέσα σε μιαν ανέσπερη ημέρα, στο πλευρό μου. Εγώ σε κοιτάζα αγαλλιών², και έλεγα και ξανάλεγα το όνομά σου.

Και Συ;

Εσύ, γλυκιά και Μεγαλόχαρη, μέσα στο χέρι σου, κρατούσες την καρδιά μου.

B3. (μονάδες 25)

Η θέα του βραδινού ουρανού αποτελεί για κάθε άνθρωπο μια ξεχωριστή εμπειρία. Τι σκέψεις και συναισθήματα γεννά σε σένα η θέα του έναστρου ουρανού; Να απαντήσεις τεκμηριωμένα σε ένα κείμενο 100 -150 λέξεων περίπου.

¹ροδόχρους: στο χρώμα του ρόδου (ροζ, κόκκινο)

²αγάλλω: χαίρομαι